18/11-2019

Risikovurdering for import af foderstoffer og fodertilsætningsstoffer fra Asien

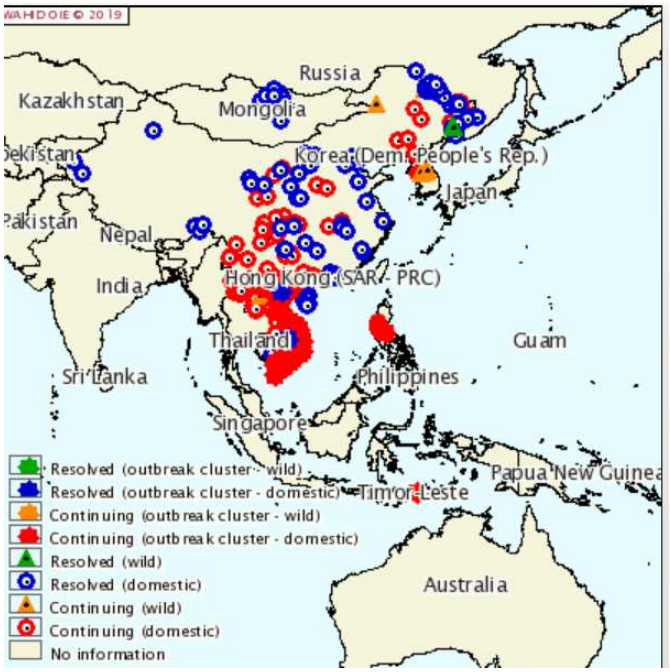
Chefkonsulent, dyrlæge Jan Dahl og chefkonsulent Per Tybirk

Sammendrag

Det anbefales, at svineproducenter ikke indkøber fodermidler fra lande i Asien, hvor der er konstateret afrikansk svinepest , uden fodermidlet er varmebehandlet efter ankomst til Danmark. Det gælder også olie- og fedt-produkter fra Asien, med mindre der er tale om produkter, der opvarmes under transport eller omladning, som for eksempel palmeolie. Produkter, der er flydende ved under 30 C, vurderes at være risiko-produkter, da de ikke nødvendigvis varmebehandles under omladning. Disse produkter bør være varmebehandles, for eksempel ved at indgå i pelleteret foder, inden de indkøbes til svinebesætninger. Det anbefales at disse anbefalinger indskrives som krav i Danish Produktstandard.

Baggrund

Afrikansk svinepest blev i sidste halvdel af 2018 og i løbet af 2019 konstateret i adskillige lande i Asien i både baggårdsproduktion og intensiv svineproduktion. Indenfor de sidste måneder af 2019 er infektionen konstateret i en række nye asiatiske lande, så der sker stadig smittespredning.



Danmark importerer fodertilsætningsstoffer fra Kina, økologisk soja fra Kina, palmeolie, palmekerne, PFAD og kokosolie fra flere asiatiske lande.

Afrikansk svinepest-virus

Afrikansk svinepest-virus er et forholdsvis robust virus, som under beskyttede forhold kan overleve i meget lang tid. I kød og kød-produkter kan virus overleve i mange måneder (OIE, OIE.int). I foderstoffer er det vist (Scott Dee, 2018 og 2019), at ved opblanding i findelt foder kan virus overleve i mere end 37 dage. Halveringstiden er omkring 5 dage i soja-mel, og

der var en del levende virus tilbage efter 37 dage. Det må derfor antages, at hvis foderstoffer som soja er inficeret, kan det forventes, at der vil gå måneder, inden det naturlige henfald har elimineret smitterisikoen.

Eliminering af afrikansk svinepest-virus.

Afrikansk svinepest-virus inaktiveres ved pH over 11,5 og under 3,9. Det betyder, at en almindelig fermentering eller naturlige pH-variationer i et foderemne ikke vil eliminere virus.

Der er ikke gennemført mange undersøgelser over effekten af varmebehandling. Men 56° C i 70 minutter, eller 60° C i 20 minutter eliminerer virus (OIE, OIE.int). Der er generelt en hurtigt stigende drabseffekt med stigende temperatur, og det vurderes derfor, at varmebehandling til 81 grader vil være effektivt. Men det skal understreges, at der ikke i litteraturen er fundet gode referencer på dette.

Risiko-vurdering for soja-kager og lignende produkter fra Asien

Det er oplyst, at økologiske sojakager fra Asien, herunder Kina, fra de nuværende, kendte leverandører har været opvarmet til 110 grader. Det vil med meget stor sikkerhed eliminere enhver smitte. Importen foregår normalt i bigbags (også kaldet innnerbags), pakket i containere, men det er uklart på hvilket tidspunkt efter produktion, at sojakagerne pakkes i bigbags.

For produkter, der gennemgår en sådan opvarmning, er det ikke en primær kontaminering, der udgør et problem. Men hvis bigbags, containere eller lastbiler, der har transporteret sojakagerne tidligere, har været anvendt til at transportere andre råvarer, er der en risiko for, at der er efterladt rester, der kan indeholde virus. Det er tidligere meddelt fra kinesisk side, at der er fundet afrikansk svinepest-virus i foderstoffer. Selvom det nu angiveligt er forbudt at anvende risiko-produkter i svinefoder i Kina i dag, kan det ikke udelukkes, at det stadig sker. Eller at der transporteres råvarer, der ikke skal anvendes til svinefoder, men er kontamineret.

I en tidligere udarbejdet risikovurdering for korn og majs importeret fra Øst-Europa blev risikoen vurderet til at være lav. En væsentlig del af argumentationen var, at der havde været en sådan eksport fra områder med afrikansk svinepest i adskillige år til en lang række lande med en stor svineproduktion, uden at det havde givet anledning til udbrud.

En tilsvarende logik kan ikke anvendes her, da der kun har været afrikansk svinepest i Asien i godt et år, og eksporten af foderstoffer fra Asien har været begrænset.

Samlet vurderes det, at der er en uacceptabel risiko ved at importere foderstoffer af denne type fra Asien uden varmebehandling efter ankomst til Danmark. Det kommende år kan der desuden være risiko for at andre foderstoffer kan blive eksporteret fra Asien, på grund af det store fald i svineproduktion.

Det foreslås derfor, at foderstoffer importeret fra Asien skal underkastes varmebehandling, inden de anvendes til fodring af grise. Det bør indskrives i Danish Standarden, at foderstoffer som sojakager og lignende ikke må forefindes på DANISH-godkendte svinebesætninger medmindre de er dokumenteret varmebehandlet i Danmark.

Risikovurdering for palmeolie, palmekerne, PFAD og kokosolie fra asiatiske områder med spredning af afrikansk svinepest.

Det grundlæggende princip for risikovurderingen af disse typer fedt og olie er at de inddeles efter om fedt eller olie er opvarmet tilstrækkeligt under transport eller omladning. Visse typer olie og fedt skal opvarmes ved omladning, fordi de ikke er flydende. Andre typer olie og fedt er flydende uden opvarmning, og udgør derfor en risiko, hvis de er blevet kontamineret under transporten, da der ikke i forbindelse med omladning sker en varmebehandling. Det følgende afsnit er derfor ikke nødvendigvis dækkende for alle de produkter, der eventuelt kan blive importeret fra Asien.

Der produceres store mængder palmeolie i flere asiatiske lande. Palmeolieprodukterne vil normalt have været opvarmet betydeligt under presning og/eller raffinering, således vil såvel raffineret palmeolie som PFAD have været udsat for høje temperaturer ved afdestillering af frie fedtsyrer, som er en del af raffineringsprocenssen – PFAD er netop de afdestillerede fedtsyrer. Raffineret palmeolie og PFAD har derfor været opvarmet til minimum 100 grader, mens ikke raffineret palmeolie ikke nødvendigvis har været opvarmet til høje temperaturer i produktionsprocessen og det samme vil gælde for ikke raffineret kokosfedt. –. Der findes både raffinerede og ikke raffinerede fedttyper på markedet for foderfedt.

Men afhængig af produkttype er nogle af produkterne opvarmet under transporten, eller bliver det i forbindelse med omladning, da de skal være flydende. De transporteres i lukkede tanke, hvor det ikke forventes, at der er smitte tilstede. Forureningen af beholderen skal derfor være sket før påhældning af fedttypen.

	Omladningstemp	Transport/opbevaring
Palmeolie	50-55	32-40
Palmekerne og kokosolie	30-35	27-32
PFAD	55-70	52-55

Det vurderes, at palmeolie og PFAD ikke er problematisk, da de er opvarmet under produktion, transport eller omladning. For ikke raffineret palmeolie forudsætter det dog, at omladningstemperaturen ikke opnås momentant, for at være sikker på en drabseffekt. Effekten af transport-temperaturen på 32 til 40 grader er ukendt, men det må forventes, at medføre en reduktion af virus over tid.

For kokosolie er det mere usikkert. Kokosolie anvendes i perioder i et vist omfang i diegivningsfoder og fravænningsfoder. Det vil være uden risiko, hvis det indgår i færdigfoder, som pelleteres. Anvendelse af ikke raffineret kokosolie ved hjemmeblandet foder vil være meget sjældent og bør undgås, da der kan være en lille risiko for ASF-virus.

Derudover er der andre typer olie, som for eksempel.soyaolie og rapsolie, som kan tænkes at blive importeret fra asiatiske områder med afrikansk svinepest. Også her bør disse produkter kun anvendes efter varmebehandling.

Uanset produkt er anbefalingen, at hvis produktet ikke varmebehandles under transport eller omladning, skal svineproducenten sikre, at det er varmebehandlet, inden det indkøbes, for eksempel ved at det kun anvendes i pelleteret foder.

Økonomiske konsekvenser for kvægbruget

Det forventes kun at have økonomiske konsekvenser for økologiske kvægproducenter med svineproduktion

Økonomiske konsekvenser for de økologiske svineproducenter

Det har ikke været muligt at beregne den samlede omkostning for de økologiske svineproducenter, da det ikke vides, hvor meget af foderet, der i forvejen er varmebehandlet færdigfoder, hvor meget, der er varmebehandlet tilskudsfoder, og hvor meget, der er ikke-varmebehandlet råvare.

Der anvendes ca. 17-20.000 tons soja i den økologiske svineproduktion. Med ca. 14.000 søer, anvendes der mellem 1,2 og 1,4 ton per årsso til søer, smågrise og slagtesvin. Med en omkostning på mellem 10 og 20 kroner per 100 kg, betyder det, en meromkostning på mellem 120 og 280 kroner per årsso inklusiv smågrise og slagtesvin, i de besætninger, der blander foder ud fra råvarer.

Risikovurdering for fodertilsætningsstoffer

Fodertilsætningsstoffer er høj-værdi-produkter, som normalt fremstilles under strenge krav om håndtering og dokumentation. En meget stor del af verdens produktion af fodertilsætningsstoffer foregår i Kina, og eksporteres til mange lande over hele verden.

Det vurderes at risikoen for kontamination af selve produktet efter produktion er meget lav.